

การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

A Development of Learning Model with Integration of Sufficiency Economy Philosophy in Kalasin Primary Educational Service Areas Zone 1

รุ่งฤดี โชติวิเชียร¹, ผศ.ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์², อ.ดร.รัชชัย จิตรนันท์³
Rungluedee chotwichien¹, Sutum Tummatasananon², Taschai jittanan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 2) ได้รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีวิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์เอกสาร และศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา การดำเนินงานการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 แล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ตามรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันปัญหา การดำเนินงานการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำไปสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 105 คน และ ครู จำนวน 525 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ขั้นตอนที่ 3 ร่างรูปแบบ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาดำเนินการยกยกร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จากนั้นนำร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ไปดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) เพื่อ

ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1 โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ของเนื้อหาสาระของร่างรูปแบบตามองค์ประกอบที่กำหนดกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ร่วมสนทนากลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ รวมทั้งสิ้น 9 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบ ผู้วิจัยจัดทำแบบประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์เขต 1 แล้วส่งไปให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์เขต 1 จาก 20 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน รวมจำนวน 100 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนั้นนำข้อมูลจากผลการประเมินมาปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นรูปแบบที่เหมาะสม

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1 พบว่าโดยภาพรวมมีการ

ดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.87

2. สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1 พบว่ามีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านด้านการติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา มีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านด้านการบริหารการศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1 พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ของเนื้อหา สาระของรูปแบบตามองค์ประกอบที่กำหนดกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกด้าน และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.95

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง,สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

Abstract

This research aims to: 1) to study the problems of education and the philosophy of Sufficiency Economy in schools. the Office of Kalasin Primary Education Service Areas Zone 1, 2) to develop a model to study the philosophy of Sufficiency Economy in schools. Under the Office of Kalasin Primary Education Service Areas Zone 1 Population of contact current conditions and problems. Acquired by the relative number of tables Krejcie and Morgan Krejcie and Morgan and acquired by stratified random sampling procedure (Multi-stage Sampling) totaled 630 were classified as school administrators 105 people. and teachers of 525 people targeted in an interview. Acquired by means of sampling (Purposive Sampling) which duties include teachers in teaching or as teachers in schools. And school administrators Under the Office of Kalasin Primary Education Service Areas Zone 1 of 9 people attended focus groups (Focus group Discussion) group aims to evaluate the suitability and feasibility of the model. Acquired by means of sampling (Purposive Sampling) 20 people, including school administrators and teachers in the school. Under the Office of Kalasin Primary Education Service Areas Zone 1 of 80 people at a total of 100 people were used to collect data: 1) query the current situation and problems, 2) a structured interview, structured assessment model 3). evaluated to determine compliance (IOC) elements of style with the philosophy of sufficiency economy. The statistics used in this study were mean and standard deviation.

The results were as follows:

1. The current state of education in the philosophy of sufficiency economy education. the Office of Kalasin Primary Education Service Areas Zone 1 found that the overall operation was high on all sides. With an average of 3.87

2. Problems of management studies the philosophy of Sufficiency Economy in schools. Under the Office of Kalasin Primary Education Service Areas Zone 1 observed a moderate amount of action in two aspects of curriculum development. And the side-tracked And evaluation of education Have performed at a high level in 4 areas: 1) the management education, 2) the teaching 3) the desirable characteristics of learners, and 4) the development activities to study with. Philosophy of Sufficiency Economy

3. To determine the suitability of the model of education along. Philosophy of Sufficiency Economy in schools. Under the Office of Kalasin Primary Education Service Areas Zone 1 found that the IOC (Index of Congruence: IOC) of the content of a model based on elements that define the philosophy of sufficiency in all aspects and results of the evaluation and. the possibility of a management study the philosophy of Sufficiency Economy in schools. Under the Office of Kalasin Primary Education Service Areas Zone 1 that is appropriate given the high level. With an average of 3.95

Keyword : Model of education based on the philosophy of sufficiency economy, schools in the Office of Kalasin Primary Education Service Areas Zone 1

บทนำ

จากการศึกษาข้อมูลที่ผ่านมาพบว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนต่างๆในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้นำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

อย่างเป็นรูปธรรมโดยกำหนดเป็นกลยุทธ์และจุดเน้นที่สำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อพิจารณาสภาพการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า

ไม่มีรูปแบบการดำเนินการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ถึงแม้จะมีการกำหนดแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงาน ให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1. 2556 : 3) และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง แต่การดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงาน กับยุ่งยาก เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรทุกระดับในโรงเรียน การดำเนินงานของโรงเรียนต่างๆ ส่วนใหญ่จะมุ่งประยุกต์ในด้านการส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียนและชุมชนในรูปแบบต่างๆ ในด้านการพึ่งตนเอง การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์และด้านการประยุกต์ใช้ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ในด้านการบริหารและจัดการศึกษา โดยเฉพาะการนำหลักตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ยังมีส่วนน้อย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1. 2556 : 3)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ไม่สามารถนำหลักการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้กรอบแนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการติดตามและประเมินผลการศึกษา และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 สามารถนำรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้วางแผนไว้แปลงไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อสถานศึกษา ผู้วิจัยเชื่อว่าในระยะเริ่มต้นถ้าโรงเรียนมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและชัดเจน จะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืนในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์เอกสาร และศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา การดำเนินงานการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 แล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ตามรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันปัญหา การดำเนินงานการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำไปสอบถาม ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 105 คน และ ครูจำนวน 525 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 3 ร่างรูปแบบผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาดำเนินการยกร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จากนั้นนำร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ไปดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ของเนื้อหาสาระของร่างรูปแบบตามองค์ประกอบที่กำหนดกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ร่วมสนทนากลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษารองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ รวมทั้งสิ้น 9

คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบ ผู้วิจัยจัดทำแบบประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 แล้วส่งไปให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ ประเมินความเหมาะสม และความ เป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 จาก 20 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน รวมจำนวน 100 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนั้นนำข้อมูลจากผลการประเมินมาปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นรูปแบบที่เหมาะสมต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ชนิด คือ เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ตามสถานภาพและลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำไปวิเคราะห์

2. วิเคราะห์คะแนนจากแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์ความถี่และคิดเป็นร้อยละ

2.2 ให้คะแนนแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) มี 1 ข้อ คือ สถานภาพตำแหน่งในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert, Rating Scale) มี 5 ระดับ

3. วิเคราะห์คะแนนจากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

ของร่างรูปแบบการจัดการศึกษา ตาม
แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

3.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบ
แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scale) ซึ่งมี 5 ระดับตามวิธีการของลิ
เคิร์ท (Likert) โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean)
และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard
Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปล
ความหมายตามเกณฑ์

3.2 ตอนที่ 2 ข้อมูล
เชิงคุณภาพนำแบบสอบถามที่มีลักษณะ
ปลายเปิด (Open Ended)มาทำการ
ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้ว
จำแนกเป็นประเด็นตามกรอบแนวคิดการ
วิจัยและนำเสนอในรูปแบบพรรณนา
วิเคราะห์ (Description Analysis) โดย
ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content
Analysis) ประกอบการนำเสนอ
ผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตาม
แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
คือ ค่าเฉลี่ย(Arithmetic Mean) ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
Deviation) ร้อยละ(Percentage) ค่า
ความเที่ยงตรง (Validity) ค่าสหสัมพันธ์

อย่างง่าย (Simple Correlation) ค่า
เชื่อมั่น (Reliability)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน
และปัญหาการจัดการศึกษาตามแนว
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน
การจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ของ
ผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดย
ภาพรวม พบว่า โดยภาพรวมมีการ
ดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจาก
ค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้าน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
($\bar{x} = 4.02$) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
($\bar{x} = 3.95$) ด้านการจัดการเรียนการ
สอน ($\bar{x} = 3.90$) ด้านการติดตาม
และประเมินผลการจัดการศึกษา ($\bar{x} =$
3.76) ด้านการบริหารการศึกษา ($\bar{x} =$
3.72) และด้านการพัฒนาหลักสูตร (\bar{x}
= 3.70) ตามลำดับ รายละเอียดดัง
ตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D	ค ว า ม คิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการบริหารการศึกษา	4.04	0.46	มาก	1
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.02	0.45	มาก	2
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.98	0.50	มาก	3
4. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.74	0.57	มาก	5
5. ด้านการติดตาม และประเมินผลการศึกษา	3.70	0.53	มาก	6
6. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	3.80	0.50	มาก	4
รวม	3.87	0.50	มาก	

1.2 สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดย

ภาพรวม พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.32$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย จำนวน 4 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับ ปัญหาของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D	ค ว า ม คิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการบริหารการศึกษา	2.31	0.69	น้อย	3
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	2.53	0.72	ปานกลาง	1
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	2.29	0.72	น้อย	4

4.	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญา	2.17	0.72	น้อย	6
5.	ด้านการติดตาม และประเมินผลการศึกษา	2.40	0.83	ปานกลาง	2
6.	ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	2.24	0.70	น้อย	5
รวม		2.32	0.73	น้อย	

2. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากผลการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ต่อสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มาจัดทำเป็นยกกร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำปรึกษา มีผลการดำเนินการยกกร่างรูปแบบดังนี้ ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีขั้นตอนการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) หลักการ และเหตุผล 2) จุดมุ่งหมาย 3) การบริหารการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน 4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

3. สันทนาการกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อการตรวจสอบยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้นำผลการยกกร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยใช้เทคนิคสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียน ที่ จัดขึ้นในวันที่ 20 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2557 เวลา 09.00 - 11.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนโรงเรียนโนนศิลาไกรฤกษ์ราษฎร์อำนวยการอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

อภิปรายผล

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า จากผลการศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา มีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ คือ 1) ด้านการบริหารการศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสภาพปัจจุบันดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของสุเมธ ตันติเวชกุล (2542 : 102-108) ที่ได้

ศึกษาการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศไทย พบว่า การดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มุ่งเน้นที่ความเจริญทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญจนนำไปสู่การพัฒนาที่ขาดสติและความยั่งยืน ละเลยพื้นฐานสติปัญญา และวิถีการดำเนินชีวิตของไทย เศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริซึ่งเน้นหลักความพอดีพอประมาณ สามารถใช้เป็นเครื่องควบคุมความไร้สติและขาดการยับยั้งของคน เนื่องมาจากการมุ่งขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว บทเรียนจากการพัฒนาประเทศตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา คือ การใช้ปัจจัยความเจริญทางเศรษฐกิจในการวัดระดับการพัฒนาประเทศ โดยให้คุณค่าของเงินและวัตถุเป็นที่ตั้งจนนำไปสู่การพัฒนาที่ขาดสติและขาดการยั้งคิด มุ่งไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรม เนื่องมาจากความเชื่อว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นแนวทางที่นำมาสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ถึงแม้ว่าการพัฒนาทางอุตสาหกรรมนำมาสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงแรก แต่การขยายตัวทางเศรษฐกิจนั้นเป็นไปอย่างไม่ยั่งยืน เนื่องจากปัจจัยหลักที่ประเทศไทยใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมไม่ได้ตั้งอยู่บนสภาพความเป็นจริง สติปัญญาและแนวทางการดำเนินชีวิตแบบไทย แนวทางการพัฒนาดังกล่าวจำเป็นต้องพึ่งพาปัจจัยหลักจากภายนอกประเทศ ได้แก่

เงินทุนนำมาสู่ภาระหนี้ของประเทศเทคโนโลยีเน้นการถ่ายโอนมากกว่าพัฒนา ทำให้ต้องพึ่งพาต่างประเทศขาดการส่งเสริมขบวนการเรียนรู้ในระบบการศึกษาอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิสา กิจสนธิ (2552 : 111-119) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงบรรยาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่างสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2550 และ ปี พ.ศ. 2552 ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยสุ่มจังหวัดจากภูมิภาคในประเทศไทย ทั้งหมด 4 ภาค จำนวน 260 คน ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 9 ตัว จากตัวแปรแฝงองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความรู้สำหรับวิชาชีพครู และความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การใช้สื่อนวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ด้านการประพฤติปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความสมดุลด้านวัตถุ ความสมดุลด้านสังคัม ความสมดุลด้านทรัพยากรธรรมชาติละสิ่งแวดลอม และความสมดุลด้านวัฒนธรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปผลการวิจัยได้ว่า องค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในการบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวม ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา คือ ด้านความรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการประพฤติปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยองค์ประกอบในแต่ละด้านดังกล่าว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00, 0.99 และ 0.73 ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาสินี พรรณรัตนศิลป์

(2551 : 138-149) ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : การวิจัยพหุกรณีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปัจจุบันสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน ใช้วิธีการวิจัยคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษาระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในเขตเมืองและโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในเขตนอกเมือง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ ไม่เป็นทางการและแบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์เอกสารวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้ ด้านบริหารการศึกษา พบว่าผู้บริหารทั้งสองโรงเรียนมีความรู้ มีวิสัยทัศน์ มีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดภูมิทัศน์ที่สวยงาม สะอาดเรียบร้อย รมรื่นและปลอดภัย เปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนในเมืองมีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบาง

รายวิชาโดยใช้แผนต้นแบบจากกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนนอกเมืองใช้แหล่งเรียนรู้ที่ชื่อว่า รีสอร์ทแห่งการเรียนรู้ บูรณาการใช้กับทุกวิชา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในเมืองเน้นการพัฒนากิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนนอกเมืองมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนสามารถเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ ด้านพัฒนาบุคลากร โรงเรียนในเมืองมีการสร้างความตระหนักในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งครูไปอบรมเพื่อเพิ่มความรู้อยู่เสมอ โรงเรียนนอกเมืองครูสนใจหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

2. สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา คือการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคน ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา เข้าใจระบบและขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนงานวิชาการ การจัดทำดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง มีการจัดระบบงานนิเทศงาน ติดตาม และพัฒนางานวิชาการ (พิชัย เสงี่ยมจิตต์. 2542 : 54-55) จากความสำคัญของงานวิชาการดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและดำเนินการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารเพื่อที่จะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อนักเรียน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุเมธ ตันติเวชกุล (2542 : 102-108) ที่ได้ศึกษาการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศไทย พบว่า การดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มุ่งเน้นที่ความเจริญทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญจนนำไปสู่การพัฒนาที่ขาดสติและความยั้งคิด ละเลยพื้นฐานสติปัญญา และวิถีการดำเนินชีวิตของไทย เศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริซึ่งเน้นหลักความพอดีพอประมาณ สามารถใช้เป็นเครื่องควบคุมความไร้สติและขาดการยับยั้งของคน เนื่องมาจากการมุ่งขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว บทเรียนจากการพัฒนาประเทศตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา คือ การใช้ปัจจัยความเจริญทางเศรษฐกิจในการวัดระดับการพัฒนาประเทศ โดยให้คุณค่าของเงินและวัตถุเป็นที่ตั้งจนนำไปสู่การพัฒนาที่ขาดสติและขาดการยั้งคิด มุ่งไปสู่การพัฒนา

อุตสาหกรรม เนื่องมาจากความเชื่อที่ว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นแนวทางที่นำมาสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ถึงแม้ว่าการพัฒนาทางอุตสาหกรรมนำมาสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงแรก แต่การขยายตัวทางเศรษฐกิจนั้นเป็นไปอย่างไม่ยั่งยืนเนื่องจากปัจจัยหลักที่ประเทศไทยใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมไม่ได้ตั้งอยู่บนสภาพความเป็นจริง สติปัญญาและแนวทางการดำเนินชีวิตแบบไทย แนวทางการพัฒนาดังกล่าวจำเป็นต้องพึ่งพาปัจจัยหลักจากภายนอกประเทศ ได้แก่ เงินทุนนำมาสู่ภาระหนี้ของประเทศ เทคโนโลยีเน้นการถ่ายโอนมากกว่าพัฒนา ทำให้ต้องพึ่งพาต่างประเทศขาดการส่งเสริมขบวนการเรียนรู้ในระบบการศึกษาอย่างจริงจังและสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาลินี พรรณรัตน์ศิลป์ (2551 : 138-149) ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : การวิจัยพหุกรณีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปัจจุบันสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน ใช้วิธีการวิจัยคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษาระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในเขตเมืองและโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในเขตนอกเมือง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ

สัมพันธภาพแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมพันธภาพแบบเป็นทางการ ไม่เป็นทางการและแบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้ ด้านบริหารการศึกษา พบว่าผู้บริหารทั้งสองโรงเรียนมีความรู้ มีวิสัยทัศน์ มีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดภูมิทัศน์ที่สวยงาม สะอาดเรียบร้อย ร่มรื่นและปลอดภัย เปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนในเมืองมีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบางรายวิชาโดยใช้แผนต้นแบบจากกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนนอกเมืองใช้แหล่งเรียนรู้ที่ชื่อว่า รีสอร์ทแห่งการเรียนรู้ บูรณาการเข้ากับทุกวิชา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในเมืองเน้นการพัฒนากิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนนอกเมืองมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนสามารถเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ ด้านพัฒนาบุคลากร โรงเรียนในเมืองมีการสร้างความตระหนักในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งครูไปอบรมเพื่อเพิ่มความรู้อยู่เสมอ โรงเรียนนอกเมืองครู

สนใจหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

3. ผลการตรวจสอบและประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า

3.1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ของเนื้อหาสาระของรูปแบบตามองค์ประกอบที่กำหนดกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารการศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) ด้านการติดตาม และประเมินผลการศึกษา และ 6) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.0 ทุกข้อสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ดังกล่าวขึ้นโดยอาศัยหลักการ แนวคิดจากการศึกษาขอบข่ายงาน และภารกิจ การจัดการศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ของนักวิชาการและหน่วยงาน

ทางการศึกษา และอีกหลาย ๆ ท่านซึ่งล้วนแล้วแต่มีความน่าเชื่อถือ อีกทั้งเนื่องจากความมุ่งหมายของการพัฒนารูปแบบในครั้งนี้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับนโยบายของรัฐ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2554 – 2559) ซึ่งเป็นแผนที่อัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนา และบริหารประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 2) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 - 2556) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. 2554 : 11-15) และสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียง ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานจำแนกแต่ละด้าน ดังนี้ 1) การบริหารการศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) การติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 34-39) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิสา กิจสนิท (2552 : 111-119) ได้ศึกษา

การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงบรรยาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่างสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2550 และ ปี พ.ศ. 2552 ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยสุ่มจังหวัดจากภูมิภาคในประเทศไทย ทั้งหมด 4 ภาค จำนวน 260 คน ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โมเดลตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 9 ตัว จากตัวแปรแฝงองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความรู้สำหรับวิชาชีพครู และ ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้อัตโนมัติ การจัดการเรียนรู้อิงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การใช้สื่อนวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ด้านการประพฤติปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความสมดุลด้านวัตถุ ความสมดุลด้านสังคม ความสมดุลด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความสมดุลด้านวัฒนธรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปผลการวิจัยได้ว่า องค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในการบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา คือ ด้านความรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการประพฤติปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยองค์ประกอบในแต่ละด้านดังกล่าว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00, 0.99 และ 0.73 ตามลำดับ

3.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ที่เป็น

เช่นนี้ เพราะความมุ่งหมายของการพัฒนารูปแบบในครั้งนี้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับนโยบายของรัฐ สอดคล้องกับกลยุทธ์ของโรงเรียนและความต้องการของชุมชน เนื่องจากโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2554 - 2559) ซึ่งเป็นแผนที่อัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนา และบริหารประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 2) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 - 2556) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 4. 2554 : 11-15) และ สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียง ว่ามีแนวทางการดำเนินงานจำแนกแต่ละด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 34-39) ที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานจำแนกแต่ละด้าน ดังนี้ 1) การบริหารการศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) การติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา 6)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาพลึกลับ เขต 1 ที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียนทั้งด้านวิชาการและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม นำวิชาการ อยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว รวมทั้งเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 . 2556 : 5 - 6) อีกทั้งการดำเนินการสร้างและพัฒนารูปแบบดังกล่าว เป็นไปตามแนวคิดของสมาน อัสวภูมิ (2549 : 13-15) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารว่า ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และกลไกของรูปแบบ ซึ่งเป็นตัวจักรในการทำหน้าที่ของรูปแบบเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ โดยมีบริบทเป็นเงื่อนไของค์ประกอบของรูปแบบการบริหารควรครอบคลุมลักษณะสำคัญของการบริหารในประเด็น กลไกตัดสินใจในการบริหาร การบริหารภายในและความสัมพันธ์ภายนอก การตรวจสอบผลการดำเนินงานขององค์การและการปรับปรุง

แก้ไขเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การพัฒนาทรัพยากรขององค์การโดยเฉพาะทรัพยากรทางเทคโนโลยีและทรัพยากรบุคคลสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทวิล ศรีสองเมือง (2551 : 183-190) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบรวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantative Research) ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 25 คน ผู้บริหาร 75 คน ครู 190 คน ศึกษานิเทศก์ 4 คน นักเรียน 71 คน ประชาชนชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น 53 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา 12 คน รวม 405 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์

นักเรียน ปราชญ์ชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นแนวทางในการสนทนากลุ่มแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารครู นักเรียน ปราชญ์ชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 โดยด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย รองลงคือด้านผลลัพธ์ของเครือข่าย และด้านโครงสร้างของเครือข่ายกับด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่ายซึ่งมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากันโดยมีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมเท่ากับ 4.07, 4.02 และ 3.94 ตามลำดับ ด้านที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย รองลงมาคือด้านผลลัพธ์ของเครือข่าย และด้านโครงสร้างของเครือข่าย ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 3.68, 3.63 และ 3.56 ตามลำดับ

3.3 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เป็นเช่นนี้ เพราะความมุ่งหมายของการพัฒนารูปแบบในครั้งนี้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับนโยบายของรัฐ สอดคล้องกับกลยุทธ์ของโรงเรียน และความต้องการของชุมชน เนื่องจากโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2554 – 2559) ซึ่งเป็นแผนที่อัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนา และบริหารประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 2) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 - 2556) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศีรีสะเกษ เขต 4. 2554 : 11-15) และสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียง ว่ามี

แนวทางการดำเนินงานจำแนกแต่ละด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 34-39) ที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานจำแนกแต่ละด้าน ดังนี้ 1) การบริหาร การศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 5) การติดตาม และ ประเมินผลการจัดการศึกษา 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกลยุทธ์ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการจัดการ กิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียนทั้งด้าน วิชาการและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะ ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง เกิด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม นำวิชาการ อยู่บนพื้นฐานของความ พอประมาณ ความมีเหตุผล การมี ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว รวมทั้งเงื่อนไข ความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 . 2556 : 5 - 6) และสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ เทวิล ศรีสองเมือง (2551 : 183-190) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบ เครือข่ายการจัดการเรียนการสอนปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

องค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการ เรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของแต่ละ องค์ประกอบรวมทั้งความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องระหว่างองค์ประกอบของ เครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน และพัฒนารูปแบบเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantative Research) ประชากรใน การศึกษาครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 25 คน ผู้บริหาร 75 คน ครู 190 คน ศึกษานิเทศก์ 4 คน นักเรียน 71 คน ปราชญ์ชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น 53 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา 12 คน รวม 405 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย ได้แก่ แนวคำถามในการ สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ นักเรียน ปราชญ์ชุมชนหรือภูมิปัญญา ท้องถิ่นแนวทางในการสนทนากลุ่ม แบบสอบถาม ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเครือข่ายการจัดการ เรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน ปราชญ์ชุมชนหรือภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับความเหมาะสม

หรือความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบ
เครือข่ายการเรียนการสอนตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบ
เครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานที่มีความเหมาะสมในการ
นำไปใช้อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.96 มีความเป็นไปได้ในการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.57 โดยด้านที่มีความ
เหมาะสมมากที่สุดคือ ด้านวัตถุประสงค์
ของเครือข่าย รองลงคือด้านผลลัพธ์ของ
เครือข่าย และด้านโครงสร้างของ
เครือข่ายกับด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ความสำเร็จของเครือข่ายซึ่งมีค่าเฉลี่ย
ความเหมาะสมเท่ากันโดยมีค่าเฉลี่ยของ
ความเหมาะสมเท่ากับ 4.07, 4.02 และ
3.94 ตามลำดับ ด้านที่มีความเป็นไปได้
มากที่สุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของ
เครือข่าย รองลงมาคือด้านผลลัพธ์ของ
เครือข่าย และด้านโครงสร้างของ
เครือข่าย ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.68, 3.63 และ 3.56
ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัย
ของ Brittingham (1998 : 1406 - A)
ได้ศึกษาลักษณะการมีความร่วมมือที่
ประสบความสำเร็จระหว่างโรงเรียน
ครอบครัว และชุมชนของโรงเรียนแห่ง
หนึ่งในมลรัฐวิสคอนซิน ซึ่งโรงเรียนทุก
โรงเรียนจะต้องปฏิบัติตามเป้าหมายข้อที่
8 ของการศึกษาแห่งชาติได้ระบุไว้ว่า

“ทุกโรงเรียนจะต้องส่งเสริมให้มีความ
ร่วมมือกับครอบครัวในการส่งเสริมให้
นักเรียนมีความเจริญงอกงามในด้าน
สังคม อารมณ์ และวิชาการ” โรงเรียน
ดังกล่าวมีความเชื่อว่าคุณภาพการสอน
จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยครู
จะต้องสื่อสารเป็นประจำใครผู้ปกครอง
ทราบว่าโรงเรียนได้สอนอะไรให้กับ
ลูกหลานของเขา สอนอย่างไร และ
ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนได้
อย่างไร ลักษณะสำคัญที่โรงเรียนนี้ได้ก็
คือ ยึดหลักภาวะผู้นำ ความร่วมมือ
และการสื่อสารโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนา
ศักยภาพต่างๆ ในการจัดการศึกษา
ให้กับเด็กเยาวชน และครอบครัว สิ่งนี้
เป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความ
ร่วมมืออย่างแข่งขันระหว่างโรงเรียน
ครอบครัว และชุมชน ในการสร้างความ
ร่วมมือที่เน้นการไว้วางใจซึ่งกันและกันให้
ทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการจัดการ
ร่วมกัน และมีการสื่อสารระหว่างกัน
อย่างตรงไปตรงมา ในการวิจัยครั้งนี้
ผู้วิจัยทำการตรวจสอบผลการวิจัยโดยให้
ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบพร้อม
ทั้งได้ปรับปรุงรูปแบบจนเกิดความเหมาะ
สม ซึ่งแต่ละครั้งได้ผลที่สอดคล้องกัน
จึงสรุปได้ว่ารูปแบบการจัดการศึกษาตาม
แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
มีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิจัยทุก
ขั้นตอน ซึ่งพบว่า รูปแบบดังกล่าวมี

ความเหมาะสม และเป็นไปได้ในการนำสู่
การปฏิบัติในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการ
นำเอารูปแบบไปใช้

1.1 การนำรูปแบบไปใช้ให้
มีประสิทธิภาพโรงเรียนจำเป็นต้องให้
ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และศึกษา
บริบทของโรงเรียน

1.2 ผู้บริหารโรงเรียน ครู
และนักเรียนในโรงเรียน ต้องมีความ
ตระหนักและเห็นความสำคัญของการนำ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้
ในการบริหารและจัดการศึกษาใน
โรงเรียน

1.3 ผู้บริหารต้องปรับ
โครงสร้างการบริหารให้สอดคล้องกับการ
นำหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยกำหนดให้มี
บุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องนี้
โดยตรง

1.4 ผู้บริหารต้องมีภาวะ
ผู้นำ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดย
เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรก
คือร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ
ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ
ในการดำเนินการ

1.5 โครงการ/กิจกรรมที่
ดำเนินการต้องมีสอดคล้องกับสภาพทาง
ภูมิศาสตร์ และวิถีชีวิตของคนในชุมชน

1.6 การนำรูปแบบไปใช้ใน
โรงเรียนควรมีการศึกษาองค์ประกอบของ
รูปแบบอย่างละเอียดจากแหล่งข้อมูลต่าง
ๆ พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปวางแผน
ปฏิบัติทุกเรื่อง และโรงเรียนต้องสร้าง
ความรู้ ความเข้าใจแก่ครู บุคลากร
ทางการศึกษา คณะกรรมการ
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง
ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยการจ้ด
อบรมสัมมนาหรือจัดทำเอกสารเผยแพร่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย
ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยที่
ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการ
จัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน โดยศึกษา
จากโรงเรียนนำร่องหรือโรงเรียนต้นแบบ
ที่ได้รับการยอมรับว่าประสบผลสำเร็จโดย
ใช้รูปแบบการบริหารตามแนวทางนี้

2.2 ควรมีการศึกษาและ
พัฒนาตัวชี้วัดของรูปแบบดำเนินการจัด
การศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ), 2545.
- _____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ), 2545.
- เทวิล ศรีสองเมือง. การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (วิจัยการศึกษา) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- บุญชม ศรีสะอาด. “การพัฒนาวิจัยโดยใช้รูปแบบ,” ใน คู่มือการจัดการศึกษา วิชาวิธีวิทยาการวิจัย. หน้า 41-46. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- พิชัย เสงี่ยมจิตต์. การบริหารงานเฉพาะด้านในสถานบันการศึกษา. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2542.
- วรรณนิสา กิจสนิท. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552
- วิลาสินี พรรณรัตน์ศิลป์. การศึกษารูปแบบการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอคลองหอยโข่งจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2551
- สมาน อัครภูมิ. การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- สุเมธ ดันติเวชกุล. ข้ามแผ่นดินสอนลูก. กรุงเทพฯ : มติชน, 2549.
- _____. ใต้เบื้องพระยุคลบาท. กรุงเทพฯ : มติชน, 2544.
- _____. “เศรษฐกิจชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน” ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ เรื่อง ทิศทางการพัฒนาชนบทตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง. ณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ 21-22 มกราคม, 2542.
- _____. หลักธรรม หลักทำตามรอยพระยุคลบาท. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์, 2548
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2556. กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1, 2556.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. แผนยุทธศาสตร์การ
ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ในสถานศึกษา (พ.ศ. 2552-
2554). กรุงเทพฯ, 2552